

วรรณคดีที่เกี่ยวข้องของ

วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้เสนอเป็น 2 ตอนดังนี้

1. การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

ก. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์

ข. การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและ

ไปรษณีย์ ซึ่งจะเสนอรายละเอียดดังนี้คือ

1) ความหมาย

2) ความมุ่งหมาย

3) หลักการในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4

ทางวิทยุและไปรษณีย์

4) ขั้นตอนการเรียน

5) การวัดและประเมินผล

6) การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุ

และไปรษณีย์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ซึ่งจะเสนอในรายละเอียดดังนี้คือ

ก. ตัวแปรด้านสื่อในการเรียน

ข. ตัวแปรด้านสถานการณ์ภาพของนักศึกษา

1. การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

ก. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กองปฏิบัติการ, 2525 : 2) ได้เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2518 ตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งต้องการสร้างระบบการศึกษาให้เป็นธรรมขั้น โดยการจัดการ

ศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ และให้สื่อมวลชนเช่น สถานีวิทยุกระจายเสียง สถานีโทรทัศน์
ที่มีอยู่แล้ว ให้มีบทบาททางการศึกษาอย่างกว้างขวาง เพื่อส่งเสริมความรู้ของ
ประชาชนให้มากขึ้น โดยให้กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
และกรมประชาสัมพันธ์ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกันดำเนินงาน

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่ในการดำเนินงานร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์
ได้พิจารณาเห็นว่า ประชากรไทยประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์อาศัยอยู่ตามชนบท มีโอกาส
น้อยที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากการศึกษาในระบบโรงเรียนไม่อาจสนอง
ความต้องการของสังคม ได้อย่างทั่วถึง จำเป็นต้องขยายการจัดการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนควบคู่กันไปทั่ว เพื่อสร้างความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ประชาชนของ
ประเทศ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีมติให้ ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กรมวิชาการ
ดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ขึ้น เพื่อให้ประชาชนใน
ชนบทห่างไกลมีโอกาสศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง รายการที่จัดการสอนคือ
กลุ่มสนใจ การศึกษาแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน และการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จระดับที่
3-4 โดยการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ได้รับการตั้งเป็น
โครงการทดลองภายใต้โครงการพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ตามแผนพัฒนาการ
ศึกษานอกโรงเรียนระยะที่ 4 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 - 2524 และหลังจากได้มีการ
จัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียน เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 งานดังกล่าว
มาแล้ว จึงได้รับการโอนจากกรมเดิมมาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของโครงการการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์
(กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กองปฏิบัติการ, 2525 : 4) มีดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และความสามัคคีในชาติ
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีความเคารพยึดมั่น เทอศทูนในชาติ ศาสนา
และ พระมหากษัตริย์
3. เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนที่อยู่
นอกระบบโรงเรียน
4. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต
ของประชาชน และนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น

5. เพื่อขจัดการไม่รู้หนังสือ และยกระดับการศึกษาของประเทศ
โครงการการศึกษาออกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ที่อยู่ในระยะ
ดำเนินการทดลองมี 2 โครงการ คือ

1. โครงการกลุ่มสนใจทางวิทยุและไปรษณีย์
2. โครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและ
ไปรษณีย์

โครงการที่จะดำเนินการทดลองต่อไปคือ

1. โครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานทางวิทยุและ
ไปรษณีย์
2. โครงการการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 ทางวิทยุและไปรษณีย์

ข. การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

1) ความหมายของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทาง
วิทยุและไปรษณีย์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2518 : 5) ได้ให้
นิยามการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จว่า " การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้ใหญ่ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ซึ่งจะช่วยให้เขาสามารถ
ปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ และ สังคม ให้ดีขึ้น นอกจากนั้นยังต้องการให้
ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่ และความรู้ด้านอื่นๆ เพื่อช่วยให้เพิ่มพูน
รายได้ให้สูงขึ้น มีฐานะทางการเงินมั่นคง มีความรู้เกี่ยวกับอนามัยและวางแผน
ครอบครัว มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง มีความรับผิดชอบด้านหน้าที่พลเมือง และ
สามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้อันเป็น
ประโยชน์ต่อตนเอง"

ทวีป อภิสวัสดิ์ (2523 : 50) ได้ให้ความหมายการศึกษาผู้ใหญ่แบบ
เบ็ดเสร็จไว้ว่า " การศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จหมายถึง การศึกษาที่ผู้เรียนแล้ว
จะสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ทันที "

ดังนั้น การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

หมายถึงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จที่นำเอาสื่อมวลชนประเภทวิทยุและไปรษณีย์มาช่วยในการจัดการศึกษา

2) ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์มีจุดมุ่งหมายดังนี้ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2525: 3)

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา โดยคำนึงถึงกระบวนการคิด ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการคือ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม และข้อมูลเกี่ยวกับวิชาการ อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อนักศึกษาดังนี้

1. เห็นคุณค่า และดำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมอันดีงาม
2. เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตลอดจนความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
3. มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ เพียงพอแก่การประกอบอาชีพ การศึกษาเพิ่มเติม หรือการดำรงชีวิต ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง และมีพื้นฐานความรู้เพียงพอที่จะแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน
4. เข้าใจปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ของประเทศ รู้จักพิจารณาและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
5. มีเจตคติที่ดีต่อสมาชิกทุกชนิต ฝึกให้ขยัน อดทน ประหยัด ตลอดจนสงวน บำรุงรักษาสาธารณะสมบัติและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

3) หลักการในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่ไม่ได้เรียนในระบบโรงเรียนภาคปกติ ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอันเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการประกอบอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้ดีขึ้น

2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน และเป็นพื้นฐานสำหรับปรับปรุงการดำเนินชีวิตของตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม และวิทยาการใหม่ ๆ

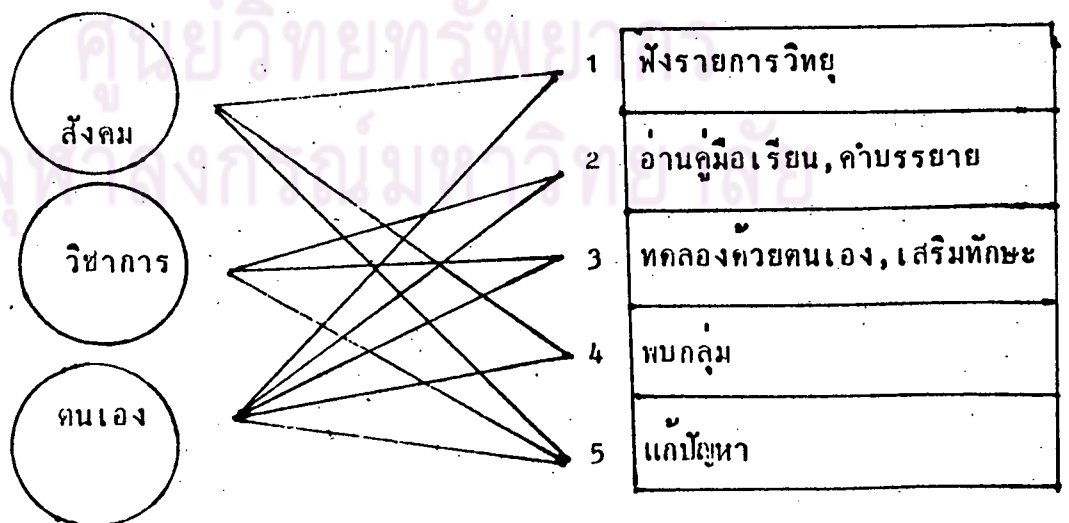
3. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีระเบียบ วินัย รู้อิทธิหน้าที่ของพลเมืองดี ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักการในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กองปฏิบัติการ, 2525 : 5) ยึดหลักการหรือปรัชญา " คิดเป็น " ทพยายามทำให้กิจกรรมทุกขั้นตอนสัมพันธ์กับการ คิดเป็น อันเป็นผลให้ผู้เรียน คิดเป็น พร้อมกับได้รับความรู้และประสบการณ์ ทักษะ และทัศนคติกว้างขวาง ซึ่งมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน

กิจกรรมการเรียนสัมพันธ์กับปรัชญา คิดเป็น ดังนี้

ปรัชญา คิดเป็น

ขั้นตอนการเรียน

จากแผนภูมิ

1. ข้อมูลทางสังคม ได้จากกิจกรรมฟังรายการวิทยุ ซึ่งเป็นสภาพปัญหา ได้แก่ กรณีตัวอย่าง หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม หรือสภาพชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังได้จากกิจกรรมพบกลุ่ม (ของผู้เรียนด้วยกันเอง และพบครูประจำกลุ่ม) ได้แก่ การอภิปรายปัญหา ข้อสังเกตจากกิจกรรมที่แล้วมา การชี้แจง แนะนำวิธีการเพิ่มเติม การสาธิตทดลอง การตั้งประเด็นคำถามปลายเปิด ความเห็นส่วนตัวและความเห็นของกลุ่ม รวมทั้งยังได้จากกิจกรรมแก้ปัญหา ได้แก่ ประเด็นจากกิจกรรมที่แล้วมา ประเด็นจากประสบการณ์หรือสภาพการณ์ใหม่ และคำถามปลายเปิด

2. ข้อมูลทางวิชาการ ได้จากกิจกรรมการอ่านคำบรรยายหรือคู่มือเรียน และเอกสารประกอบ อันได้แก่ ข้อเท็จจริง หรือความรู้จากการบรรยาย รายละเอียดจากหลักสูตร ซึ่งจัดเป็นแบบเรียนสำเร็จรูป ทำแบบฝึกหัดเพื่อทดสอบความจำ ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่า

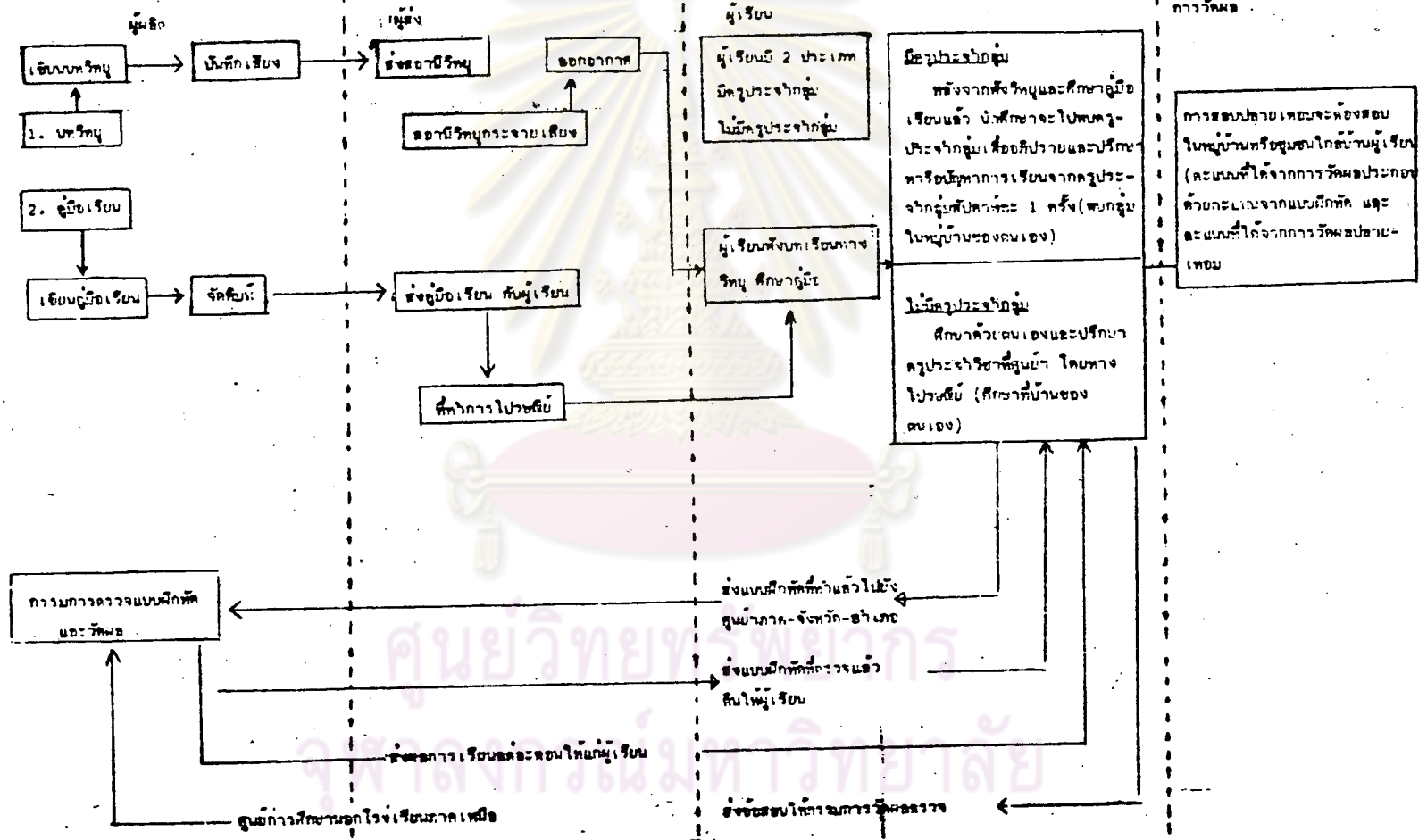
3. ข้อมูลจากตนเอง ได้จากกิจกรรมฟังรายการวิทยุ อ่านคำบรรยาย ทดสอบด้วยตนเอง พบกลุ่ม การแก้ปัญหา และจากประสบการณ์เดิมของตนเอง

เมื่อได้ข้อมูลทั้ง 3 ดังกล่าวจำนวนมากพอแล้วจึงตัดสินใจว่า จะปฏิบัติหรือแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยุและไปรษณีย์มีความสัมพันธ์กับปรัชญาคิดเป็น ทุกขั้นตอน

4) ขั้นตอนการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าแบบเปิดเสรีระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

ขั้นตอนการเรียนรู้การศึกษาค้นคว้าแบบเปิดเสรีระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์แสดงตามแผนภูมิต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กองปฏิบัติการ, 2525 : 18)

ขั้นตอนการเรียนของวิทยุ - ไปรษณีย์

ศูนย์วิทยุเพื่ออาชีพ
วิทยาลัยการศึกษาระดับภาคเหนือ

จากแผนภูมิแสดงขั้นตอนการเรียนรู้ทางวิทยุและไปรษณีย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับ
กลุ่มคน 3 กลุ่ม คือ ผู้ผลิต ผู้ส่ง และผู้เรียน

ผู้ผลิต คือ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค จะทำหน้าที่ผลิตคู่มือเรียน
และผลิตรายการวิทยุ นอกจากนั้นยังทำหน้าที่ วัตถุประสงค์และประเมินผลการเรียน

ผู้ส่ง คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงทำหน้าที่ส่งกระจายเสียงบทเรียนทาง
วิทยุ และไปรษณีย์ทำหน้าที่ส่งคู่มือเรียนไปยังนักศึกษา

ผู้เรียน คือนักศึกษา ซึ่งจะเรียนจากสื่อทั้ง 3 ด้าน คือ อ่านคู่มือเรียน
ฟังวิทยุ และพบครูประจำกลุ่ม เพื่อทบทวนบทเรียนและอภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ
ขั้นตอนการเรียนรู้ของนักศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษารับคู่มือเรียนจากทางไปรษณีย์ ซึ่งในคู่มือจะมีรายละเอียด
ต่าง ๆ พร้อมทั้งตารางเวลาออกอากาศของแต่ละวิชา นักศึกษาจะต้องอ่านคู่มือก่อน
ที่จะฟังรายการวิทยุ
2. เมื่อถึงกำหนดฟังรายการวิทยุตามตารางการออกอากาศ นักศึกษา
จะฟังรายการวิทยุ ซึ่งจะช่วยให้เสริมความรู้ ทบทวน และสรุปประเด็นที่สำคัญของ
เนื้อหาในคู่มือเรียนแต่ละบทเรียน
3. นักศึกษาพบครูประจำกลุ่มสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ตามกำหนดเวลา
ซึ่งได้นัดแนะกับครูประจำกลุ่ม เพื่ออภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ จากการรับฟังวิทยุ
และอ่านคู่มือเรียน พร้อมทั้งครูประจำกลุ่มจะเป็นผู้ทบทวนบทเรียนต่าง ๆ ให้นักศึกษา
4. ในคู่มือเรียนจะมีแบบฝึกหัดเพื่อให้นักศึกษาทบทวน นักศึกษาจะต้องทำ
แบบฝึกหัดเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจ
5. เมื่อนักศึกษาสงสัย หรือมีปัญหามบทเรียนใดไม่สามารถสอบถามมายัง
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนเพื่อขอรับปัญหาข้อสงสัยเหล่านั้นส่งกลับไปให้นักศึกษา

5) การวัดผลและประเมินผล

การเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์
มีการวัดและประเมินผล 2 ระยะ ดังนี้

ก) การวัดผลระหว่างเรียน เพื่อเป็นการตรวจสอบ แก้ไขและปรับปรุง
การเรียนการสอนให้ดีขึ้น และแก้ไขคะแนนระหว่างเรียน วิธีการวัดผลมีดังนี้

(1) แบบฝึกหัด การทำแบบฝึกหัดเป็นการวัดความสามารถของนักศึกษาซึ่งสามารถตรวจคำตอบกับที่เฉลยไว้ตอนท้ายของคู่มือเรียน

(2) แบบฝึกหัดทบทวน ทางศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค จะส่งแบบฝึกหัดทบทวนให้นักศึกษาฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ นักศึกษาทำแบบฝึกหัดทบทวนแล้ว ส่งกลับมายังศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนซึ่งจะเป็นผู้ตรวจแบบฝึกหัดนั้น แล้วแจ้งผลให้นักศึกษาได้ทราบผลเพื่อนักศึกษาจะได้ทราบว่ามีความเข้าใจวิชาต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด จะได้ปรับปรุงตนเองทันก่อนการสอบปลายภาคเรียน

(3) การสอบกลางภาค ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจัดส่งข้อสอบกลางภาคไปให้นักศึกษาสอบ โดยมีครูประจำกลุ่มเป็นผู้ควบคุมการสอบ แล้วส่งกลับมาตรวจที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค

ข) การวัดผลปลายภาคเรียน เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา และเป็นการนำคะแนนที่ได้มารวมกับคะแนนระหว่างเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียนว่า นักศึกษาผ่านวิชานั้น ๆ หรือไม่ การวัดผลปลายภาคเรียนจะทำการสอบเมื่อจบภาคเรียนแล้ว โดยศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคร่วมมือกับจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ จัด การสอบ โดยให้นักศึกษาเดินทางมาสอบเองที่สนามสอบตามที่ได้กำหนด

การตัดสินผลการเรียนจะพิจารณาจากผลการเรียน 2 ระยะ คือ ระหว่างเรียน และ ปลายภาคเรียน โดยมีคะแนนระหว่างเรียน 50 คะแนน และปลายภาคเรียน 50 คะแนน (ยกเว้นวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีคะแนนระหว่างเรียน 70 คะแนน และคะแนนปลายภาคเรียน 30 คะแนน) เมื่อนำคะแนนระหว่างเรียนและปลายภาคเรียนมารวมกัน นักศึกษาสอบได้เท่าไร จะตัดสินดังนี้

สอบได้รวม 80 คะแนนขึ้นไป	จะได้รับผลการเรียน	ดี
สอบได้ 50-79	จะได้รับผลการเรียน	ผ่าน
สอบได้น้อยกว่า 50 คะแนน	จะได้รับผลการเรียน	ไม่ผ่าน

ระดับผลการเรียน ดี และผ่าน ถือว่านักศึกษา สอบได้ ส่วนระดับผลการเรียน ไม่ผ่าน ถือว่านักศึกษา สอบตก

นักศึกษาที่ขาดสอบปลายภาคเรียน หรือทำงานส่งไม่ครบ จะได้รับผลการเรียน " ร " และกรณีที่ขาดสอบ นักศึกษาต้องแจ้งเหตุผลในการขาดสอบให้ทราบภายใน 15 วัน หลังจากการสอบ ถ้าเกิน 15 วัน นักศึกษาไม่แจ้ง จะตัดสินให้นักศึกษา

ได้ระดับผลการเรียน ไม่ผ่าน และไม่มิลิทธิ์สอบแก้ตัวอีก แต่ถ้านักศึกษาแจ้งเหตุผล การขาดสอบภายในกำหนด จะได้รับการพิจารณาให้นักศึกษามิลิทธิ์สอบแก้ตัวอีกครั้งหนึ่ง เหมือนผู้ที่สอบไม่ผ่าน

6) การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี ได้เริ่มดำเนินการเปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์เป็นครั้งแรก ในรุ่นที่ 1 เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2524 ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งนักศึกษานอกเป็น 23 กลุ่มในเขต 3 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภอเดชอุดม อำเภอโขงเจียม และกิ่งอำเภอ ตาลชุม มีนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนทั้งสิ้น 874 คน และมีนักศึกษารับการศึกษาในระดับที่ 3 จำนวน 462 คน

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

โครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นโครงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ที่นำเอาสื่อทางไกลประเภทวิทยุมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการที่ต่าง ๆ เป็นอย่างมาก และให้โอกาสในการศึกษาแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะอยู่ไกลเพียงใด หรือไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไร นักศึกษามีอิสระในการศึกษา เพราะเรียนที่ใดก็ได้ เนื่องจากเป็นการเรียนด้วยตนเอง

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ต้องอาศัยสื่อ 3 ด้าน คือ วิทยุกระจายเสียง คู่มือเรียน และครูประจำกลุ่ม ในการจัดการเรียนการสอน สื่อค้ำยันคู่มือเรียนจะเสนอรายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่เรียนทั้งหมด ตามหลักสูตรที่นักศึกษาคงเรียน ส่วนสื่อด้านวิทยุและครูประจำกลุ่ม จะช่วยเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น โดยวิทยุกระจายเสียง จะช่วยที่แนะและประเมินโดยเจ้าหน้าที่ของเนื้อหาในบทเรียน ช่วยอธิบายส่วนที่สำคัญของบทเรียน

เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจรายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ส่วนครูประจำกลุ่มจะเสริมความรู้ให้กับนักศึกษาทางด้านสังคม คือการนำเอาความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้นักศึกษาร่วมกันอภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ จากบทเรียน การนำเอาความรู้จากบทเรียนมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา นอกจากนั้นครูประจำกลุ่มจะช่วยทบทวนบทเรียนให้กับนักศึกษา

ดังนั้นสื่อทั้ง 3 ด้านจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ทั้งนี้เพราะสื่อทั้ง 3 ด้าน ช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนสมบูรณ์ตามหลักปรัชญา คิดเป็น และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์

วิธีการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ยังเป็นวิธีการใหม่สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่โดยทั่วไป เนื่องจากระบบการศึกษาที่นักศึกษาคุ้นเคยส่วนมากจะเป็นการเรียนการสอนในห้องเรียน มีครูสอน กำหนดเวลาเรียนตามตารางสอน ดังนั้นเมื่อเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนโดยนำสื่อทั้ง 3 ด้านดังกล่าวมาใช้จึงมีข้อบกพร่องบางประการเกิดขึ้น ซึ่งข้อบกพร่องเหล่านี้ย่อมจะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ตัวแปรที่อาจมีอีกประการหนึ่งที่จะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคือสถานภาพของนักศึกษาเอง และสภาพทางด้านเศรษฐกิจและพื้นฐานทางครอบครัวของนักศึกษา ซึ่งผลกระทบทางด้านนี้เกิดขึ้นกับนักศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน

ดังนั้นในการศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา จึงศึกษาตัวแปร 2 ด้าน คือ ตัวแปรด้านสื่อในการเรียน และตัวแปรด้านสถานภาพของนักศึกษา

ก. ตัวแปรด้านสื่อในการเรียน

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ได้นำเอาสื่อการสอนมาใช้ 3 ประการคือ

- 1) วิทยุกระจายเสียง
- 2) คู่มือเรียน
- 3) ครูประจำกลุ่ม

สื่อทั้ง 3 ด้านนี้มีบทบาทอย่างมากสำหรับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบ
เบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ซึ่งจะกล่าวถึงสื่อแต่ละด้านดังนี้

1) วิทยุกระจายเสียง

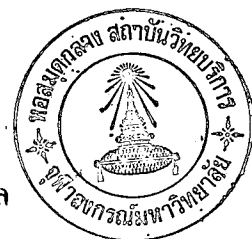
วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่ช่วยเผยแพร่ความรู้ ความคิด ที่มีอิทธิพลต่อสังคม
เป็นอย่างมาก วิทยุกระจายเสียงจึงช่วยในการให้การศึกษาแก่ประชาชนของชาติ
ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบหรือนอกระบบโรงเรียน วิทยุสามารถ
ส่งข่าวสารและความรู้ไปได้อย่างรวดเร็ว สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกเวลาและ
ทุกสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นอยู่ห่างไกลการคมนาคมเพียงใด และมีไฟฟ้าใช้หรือไม่ก็ตาม
วนิดา ตั้งศรีวงศ์กุล (2520 : 8-9) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการสอน
ที่เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทยคือ วิทยุกระจายเสียง ทั้งนี้เพราะ

1. จากการสำรวจทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. 2518 ของสำนักงานสถิติ
แห่งชาติปรากฏว่า ทั่วราชอาณาจักรมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 6,749,578 ครัวเรือน
ในจำนวนนี้ 4,995,702 ครัวเรือนหรือร้อยละ 73.6 มีเครื่องรับวิทยุ จากข้อมูล
ดังกล่าวแสดงว่า ประชากรส่วนใหญ่มีเครื่องรับวิทยุ
2. เครื่องรับวิทยุนั้นสามารถหาซื้อได้ในราคาไม่แพงนัก และระบบวิทยุ
กระจายเสียงในปัจจุบันส่วนมากเป็นแบบทรานซิสเตอร์ ซึ่งไม่ต้องคำนึงถึงการมี
กระแสไฟฟ้าใช้อีกด้วย
3. วิทยุกระจายเสียงเอาชนะอุปสรรคกีดกันความเจริญด้านการศึกษา
โดยวิทยุกระจายเสียงสามารถกระจายเสียงไปสู่ประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะใน
ชนบท และในท้องถิ่นบางแห่งที่การคมนาคมยังไม่ถึงได้ในเวลารวดเร็วและประหยัด
ไม่มีบริการใด หรือการคมนาคมใดที่จะไปถึงง่ายและรวดเร็ว เท่าบริการวิทยุกระจาย
เสียง แม้ว่าบ้านเรือนจะอยู่ในชนบท หรือการคมนาคมไม่สะดวก ก็สามารถรับฟังวิทยุ
กระจายเสียงได้
4. เราสามารถจัดบทเรียนทางวิทยุกระจายเสียงควบคู่กับบทเรียนทาง
ไปรษณีย์และตำราเอกสารต่าง ๆ ซึ่งได้จัดเตรียมอย่างดีไว้ล่วงหน้า
5. การสอนทางวิทยุกระจายเสียงอาจทำบทเรียนได้หลายแบบ เช่น
การพูด การบรรยายล้วน แบบสัมภาษณ์ การอภิปรายเป็นคณะหรือโต๊ะกลม

แบบบันทึกเหตุการณ์จริง แบบแข่งขันตอบปัญหา แบบห้องสมุดจำลอง แบบแสดงปัญหา หรือใ้หาที่ แบบละคร แบบดนตรี แบบสาธิต แบบรายการวารสาร แบบวิทยุประกอบภาพ การจัดทำรายการแบบโตควรอยู่ในคลังพินิจของผู้สอนและผู้จัดทำรายการ โดยคำนึงถึง เนื้อหาวิชาโตควรใช้แบบใด เพื่อไม่ให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย

6. วิทยุมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนหลายอย่าง เช่น

- ก. เสนอเรื่องราวโต้ทันต่อเหตุการณ์
- ข. ให้ความรู้สึกที่ประทับใจและเป็นจริง
- ค. สามารถเอาชนะในเรื่องเวลาและความห่างไกล
- ง. สามารถเร้าอารมณ์ของผู้ฟังให้คล้อยตามได้
- จ. เป็นอุปกรณ์การสอนที่สิ้นค่าใช้จ่ายน้อย เมื่อเทียบกับอุปกรณ์

การสอนบางประการในแง่ประโยชน์ที่ได้รับ

แต่อย่างไรก็ตาม วิทยุกระจายเสียงมีข้อบกพร่องบางประการเมื่อนำมาใช้กับการศึกษา ซึ่ง ดิเรก หรสีมา (2519 : 4) ได้กล่าวถึงข้อบกพร่องของวิทยุกระจายเสียงบางประการไว้ดังนี้

- ก. การสอนโดยการใช้วิทยุเป็นการสื่อความหมายทางเดียว
- ข. มีปัญหาด้านการบริหาร
- ค. ไม่สามารถฟังก่อนได้ และเมื่อจบแล้วเปิดซ้ำไม่ได้
- ง. ถ้าผู้ฟังขาดสมาธิการฟังจะตกหล่นไม่ต่อเนื่อง

ทั้งนี้สื่อผ่านวิทยุกระจายเสียงจึงมีทั้งข้อดีและข้อบกพร่อง การนำเอาสื่อผ่านนี้ไปใช้ในการจัดการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและหาทางแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น

ข้อบกพร่องของวิทยุกระจายเสียง หรือการรับฟังวิทยุของนักศึกษา อาจจะ มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพทางการเรียนของนักศึกษามีดังนี้

1. ความชัดเจนในการรับฟังวิทยุของนักศึกษา นักศึกษาที่เรียนตาม

หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์จะเรียนโดย การรับฟังวิทยุ อ่านคู่มือเรียนและพบครูประจำกลุ่ม หมู่บ้านที่นักศึกษาอาศัย จะกระจาย อยู่ทั่ว ๆ ไป จึงทำให้การรับฟังวิทยุของนักศึกษาต้องเลือกฟังเฉพาะบางสถานีที่สามารถ รับฟังได้ หมู่บ้านของนักศึกษบางหมู่บ้าน อาจจะไม่ใกล้สถานีวิทยุ ทำให้สามารถรับฟัง

ได้ชัดเจน แต่บางหมู่บ้านอาจจะอยู่ไกลจากสถานีวิทยุ ทำให้การรับฟังไม่ชัดเจน ดังนั้นความชัดเจนในการรับฟังวิทยุของนักศึกษาแต่ละคนจึงแตกต่างกัน และอีกประการหนึ่ง คุณภาพวิทยุของนักศึกษาแต่ละคนอาจจะไม่เหมือนกัน เช่นวิทยุอาจจะเก่าหรือชำรุด ซึ่งมีผลทำให้ความชัดเจนในการรับฟังวิทยุของนักศึกษาลดน้อยลง

จากข้อจำกัดที่สำคัญประการหนึ่งของวิทยุกระจายเสียงคือ ไม่สามารถรับฟังรายการซ้ำได้ ดังนั้นถ้าการรับฟังวิทยุของนักศึกษาไม่ชัดเจนแล้ว ย่อมจะทำให้ไม่สามารถทำความเข้าใจกับบทเรียนได้ทันที่เท่าที่ควร และไม่สามารถรับฟังรายการซ้ำเพื่อทบทวนบทเรียนได้

ดังนั้นความชัดเจนในการรับฟังวิทยุของนักศึกษาซึ่งมีสาเหตุมาจากเครื่องรับวิทยุของนักศึกษาและสถานีวิทยุกระจายเสียง สาเหตุทั้ง 2 ประการนี้ จะทำให้กระบวนการเรียนการสอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ไม่ทันผลเต็มที่ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อการสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

2. ความเหมาะสมของเวลาที่ออกอากาศกับเวลาว่างของนักศึกษา

นักศึกษาส่วนมากต้องประกอบอาชีพ หรือมีภาระกิจหน้าที่การงานแตกต่างกัน จึงทำให้รับฟังรายการวิทยุได้สะดวกในเวลาที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องจากเวลาว่างจากการประกอบอาชีพของนักศึกษาไม่ตรงกัน นักศึกษาที่มีเวลาว่างจากสารประกอบอาชีพ ตรงกับเวลาที่ออกอากาศรายการการศึกษา จะสามารถรับฟังรายการได้มาก หรือสะดวกกว่านักศึกษาที่ต้องประกอบธุรกิจหน้าที่การงานขณะที่รับฟังวิทยุ

วีระพันธ์ สวัสดิ์ (2522 : 97) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของรายการวิทยุ ในโครงการการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนประจำภาคใต้ จากการสอบถามนักศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์เกี่ยวกับความเหมาะสมของช่วงเวลาออกอากาศรายการการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่พบว่า มีผู้เรียนร้อยละ 13.93 ต้องการให้เปลี่ยนแปลงเวลาในการออกอากาศ โดยเฉพาะในตอนเช้า เวลา 05.15 - 05.45 น. ควรเปลี่ยนเป็นเวลา 06.00 - 06.30 น. และภาคค่ำเวลา 21.30 - 22.00 น. ควรเปลี่ยนเป็นเวลา 18.30 - 19.00 น. เนื่องจากตอนเช้าเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาผู้ประกอบอาชีพส่วนชางกำลังทำงานในส่วนไม่สามารถรับฟังได้ และเวลาตอนค่ำก็เป็นเวลาที่ผู้เรียนต้องการพักผ่อน

จากการวิจัยนี้แสดงว่า เวลาในการออกอากาศรายการวิทยุ ถ้าไม่เหมาะสมกับเวลาว่างของนักศึกษา จะทำให้นักศึกษา รับฟังรายการวิทยุได้ไม่เต็มที่ ทำให้ไม่สามารถทำความเข้าใจกับบทเรียนได้ดีและต่อเนื่องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

3. ความเหมาะสมของรูปแบบรายการวิทยุแต่ละวิชา การเสนอ

รูปแบบรายการวิทยุมี 5 รูปแบบ คือ

1. แบบละคร
2. แบบสนทนาโต้ตอบ
3. แบบสัมภาษณ์ผู้รู้
4. แบบบรรยาย
5. แบบสารคดี

การเสนอรูปแบบรายการวิทยุแต่ละวิชาต้องพิจารณาตามความเหมาะสมของวิชานั้น ๆ ซึ่งอาจจะมีการเสนอเพียงรูปแบบเดียว หรือ หลายรูปแบบ ซึ่งการเสนอรูปแบบรายการอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับนักศึกษานั้น มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะถ้าเสนอรูปแบบรายการที่ไม่เหมาะสมกับลักษณะวิชานั้นแล้ว ย่อมจะทำให้ นักศึกษาทำความเข้าใจกับบทเรียนได้ยากยิ่งขึ้น และอีกประการหนึ่ง รูปแบบรายการแต่ละรูปแบบ ย่อมจะทำให้ นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแตกต่างกันออกไป ในขณะที่รูปแบบรายการบางรูปแบบเหมาะสมกับนักศึกษาคณะหนึ่ง อาจจะไม่เหมาะสมกับนักศึกษาคณะอื่นก็ได้

ดังนั้นการ เสนอรูปแบบรายการวิทยุที่จะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนแต่ละวิชานั้น ย่อมจะแตกต่างกันออกไป ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

4. ความถี่ในการรับฟังวิทยุของนักศึกษา การออกอากาศรายการ

ศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ ออกอากาศครั้งละ 30 นาที ถ้านักศึกษาสามารถรับฟังรายการได้ครบทุกครั้ง จะสามารถทำความเข้าใจกับบทเรียนได้โดยตลอดและต่อเนื่องดีกว่านักศึกษานักที่ไม่สามารถรับฟังรายการวิทยุได้โดยตลอด ดังนั้นความถี่ในการรับฟังวิทยุของนักศึกษาก็จะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

2) คู่มือเรียน

คู่มือเรียนเป็นสื่อที่มีความสำคัญมากสำหรับการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียนเพราะเตรียมเสมือนแบบเรียนสำหรับค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งเนื้อหาในคู่มือเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ มีลักษณะพิเศษคือ พยายามเขียนให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ดังนั้นคู่มือเรียนจึงเขียนออกมาในลักษณะของแบบเรียนสำเร็จรูป และแต่ละบทเรียนจะมีแบบฝึกหัดให้นักศึกษาได้ฝึกหัด ทบทวน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้มากยิ่งขึ้น

สื่อท่านคู่มือเรียนนับได้ว่าเป็นมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะภายในคู่มือเรียนจะมีรายละเอียดของเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรที่นักศึกษาจะต้องเรียน นักศึกษาจะต้องอ่านและทำความเข้าใจกับเนื้อหาในบทเรียนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยหรือประเด็นปัญหาที่สำคัญต่าง ๆ อาจจะได้รับจากการนั่งวิทยุและรอบครูประจำกลุ่ม เน้นการเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงนับได้ว่าคู่มือเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นถ้าคู่มือเรียนเกิดข้อบกพร่อง ไม่สมบูรณ์เกิดขึ้น ย่อมจะมีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษาโดยตรง

ในการพิจารณาข้อบกพร่องของคู่มือเรียนที่อาจจะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษารังการณาข้อบกพร่องของคู่มือเรียนต่อไปนี้

1. ความชัดเจนของคู่มือเรียน จากการประเมินผลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กองปฏิบัติการ, 2524 : 119-120) ได้สรุปปัญหาด้านความชัดเจนของคู่มือเรียนที่สำคัญไว้ดังนี้

- ก. รูปภาพประกอบไม่ชัดเจนหรือไม่มีรูปภาพ
- ข. การพิมพ์ผิดหลายหรือเลอะเลือน
- ค. ตัวหนังสือไม่ค่อยชัดเจน
- ง. มีบางหน้าขาดหายไป

ข้อบกพร่องที่สำคัญเหล่านี้จะทำให้ให้นักศึกษาไม่เข้าใจบทเรียนหรือเข้าใจบทเรียนผิดพลาดแตกต่างจากความเป็นจริง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษา

2. ความยากง่ายของเนื้อหาในคู่มือเรียนแต่ละวิชา

นักศึกษาแต่ละคนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่ายของคู่มือเรียนแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาเอง ถ้านักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับวิชาที่เรียนมาบ้าง ก็จะมีความรู้สึกว่าวิชานั้นง่าย ซึ่งต่างกับนักศึกษาที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิชานั้นมาเลย และนอกจากนั้น การเสนอเนื้อหาในคู่มือเรียนก็มีผลต่อความยากง่ายของเนื้อหาในคู่มือเรียนได้เช่นกัน จากการประเมินผลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, กองปฏิบัติการ, 2525 : 154) พบว่าสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาไม่เข้าใจบทเรียนหรือเข้าใจน้อย เนื่องมาจากเนื้อหาในคู่มือเรียนยาก ดังนั้นนักศึกษาที่มีความรู้สึกว่ายากเกี่ยวกับวิชาใดยากก็ย่อมจะทำให้นักศึกษาไม่สามารถทำความเข้าใจกับวิชาได้ง่าย ซึ่งเป็นการอุปสรรคต่อการเรียนของนักศึกษา แต่ในทางตรงข้าม ถ้าเนื้อหาในคู่มือเรียนวิชาใดง่าย นักศึกษาก็คงจะทำความเข้าใจกับวิชานั้นได้ง่าย ดังนั้นความยากง่ายของเนื้อหาในคู่มือเรียนแต่ละวิชาจึงมีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษา

3. ความดีในการอ่านคู่มือเรียน

ปัญหาที่พบมากประการหนึ่งของนักศึกษาผู้ใหญ่คือ นักศึกษาไม่มีเวลาว่างในการอ่านคู่มือเรียน ทำให้ไม่สามารถอ่านคู่มือเรียนได้ละเอียด การอ่านคู่มือเรียนมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับการศึกษาที่ต้องค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งนักศึกษาจะต้องอ่านคู่มือเรียนและพยายามทำความเข้าใจกับบทเรียนทุกบทเรียน นักศึกษาที่อ่านคู่มือเรียนมากย่อมจะทำความเข้าใจในบทเรียนได้มาก ดังนั้นความดีในการอ่านคู่มือเรียนของนักศึกษาจึงมีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษา

3) ครูประจำกลุ่ม

สื่อในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่นักศึกษาที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์คือ ครูประจำกลุ่ม ซึ่งจะคอยแนะนำ ช่วยเหลือ ทบทวนบทเรียน และตอบปัญหาต่าง ๆ จากการเรียนให้กับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นครูประจำกลุ่มจึงมีบทบาทอย่างมากในการจัดการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์

กิจกรรมในการเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุ

และไปรษณีย์ หลังจากอ่านคู่มือเรียนและฟังวิทยุแล้ว คือการพบครูประจำกลุ่ม สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง กิจกรรมในการพบกลุ่ม นักศึกษาเข้าร่วมประชุมกลุ่มและอภิปรายปัญหาโดยมีครูประจำกลุ่มคอยช่วยเหลือ และต่อจากนั้นจะเป็นการทบทวนและสรุปบทเรียน

ดังนั้นการเข้าร่วมในกิจกรรมการพบกลุ่มนี้จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการทบทวนบทเรียนเพื่อทำความเข้าใจบทเรียนให้ถูกต้อง นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหา เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น ครูประจำกลุ่มและความช่วยเหลือของครูประจำกลุ่มในกิจกรรมการพบกลุ่มจึง มีผลต่อผลการเรียนของนักศึกษาเป็นอย่างมาก กิจกรรมในการพบครูประจำกลุ่มและความช่วยเหลือของครูประจำกลุ่มที่มีผลกระทบต่อผลการเรียนของนักศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. ความเอาใจใส่ของครูประจำกลุ่มต่อนักศึกษา ครูประจำกลุ่มมีหน้าที่จะต้องมาพบนักศึกษาทุกสัปดาห์ เป็นเวลา 3 ชั่วโมง ถ้าครูประจำกลุ่มให้ความเอาใจใส่ต่อนักศึกษาโดยการมาพบกลุ่มทุกครั้งตามกำหนดแล้วคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือโดยสม่ำเสมอ พร้อมทั้งสอนทบทวนเพิ่มเติม ย่อมจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนได้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นความเอาใจใส่ของครูประจำกลุ่มในด้านการมาพบกลุ่มโดยสม่ำเสมอ จึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

2. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่มของนักศึกษา นักศึกษาจะพบครูประจำกลุ่มเพื่อร่วมกิจกรรมการอภิปรายกลุ่ม ถ้านักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรม จะทำให้นักศึกษาทราบข้อคิดเห็นและประเด็นปัญหาต่าง ๆ จากนักศึกษาด้วยกันเอง และจากครูประจำกลุ่ม ซึ่งการอภิปรายกลุ่มมีข้อดีคือ จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

3. ความถี่ในการอภิปรายกลุ่มของนักศึกษา นักศึกษาที่เข้าร่วมอภิปรายกลุ่มในการประชุมกลุ่มย่อมจะเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ดีกว่านักศึกษาที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มโดยนั่งฟังเฉย ๆ ดังนั้น ถ้านักศึกษาได้มีโอกาสอภิปรายประเด็นปัญหาต่าง ๆ มากย่อมจะมีผลต่อผลการเรียนของนักศึกษา

ข) ตัวแปรด้านสถานการณ์ของนักศึกษา

ตัวแปรด้านสถานการณ์ของนักศึกษา หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปของนักศึกษา ซึ่งหมายถึงสภาพส่วนตัวและสภาพแวดล้อมโดยทั่ว ๆ ไป ที่ขึ้นอยู่กับชีวิตประจำวัน เป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา ซึ่งได้มีผู้ทำการวิจัยไว้เป็นจำนวนมาก โดยทำการศึกษากับนักเรียน และนักศึกษามหาวิทยาลัย แต่เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ ศึกษาแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ ย่อมจะมีข้อที่แตกต่างกันบ้างเพราะสภาพการณ์ต่าง ๆ ของนักศึกษาแตกต่างกัน

จากการศึกษาของ สุข เศษชัย (2506 : 437-443) ซึ่งได้ศึกษากับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้ดี หรือไม่นั้นไม่ได้น่าแต่เพียงครูที่สอนเท่านั้น ธรรมชาติของนักเรียน สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน ผู้ปกครอง และเพื่อน ๆ ก็มีมีส่วนส่งเสริม สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน จากการศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาที่ได้จาก นักเรียนในระบอบโรงเรียนสรุปได้ว่า มีองค์ประกอบหลายประการที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักศึกษา

เอนกกุล กรีนสง (2526 : 115-122) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพล ต่อกระบวนการเรียนรู้ของคนเรานั้นแบ่งออกได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ตัวแปรเกี่ยวกับผู้เรียน ตัวแปรเกี่ยวกับบทเรียนและตัวแปรเกี่ยวกับวิธีการเรียน ซึ่ง ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้เรียนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้คือ วุฒิภาวะ อายุ เพศ ประสบการณ์ เดิม สมรรถนะ ความบกพร่องทางร่างกาย และการงู้อใจ

แสดงว่าตัวนักศึกษาเองก็มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมากซึ่งสอดคล้อง กับ สุทธิ เจริญสุข (2519 : 21) ซึ่งกล่าวว่า องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความพร้อม การงู้อใจ เจตคติ การจำการลืม ผู้เรียน และสภาพ แวดล้อม

จากการศึกษาของ สุรเทพ ปานาทกุล (2520 : 49-50) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จพบว่า ในการอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ตัวแปรด้านการพูดและฟังภาษาไทยกลาง มีความสำคัญ.

ลำดับสูงสุด รองลงมาคือ การนับถือศาสนาพุทธ และเพศตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรด้านอายุที่ระดับ .05 นอกจากนั้นยังพบว่า ตัวแปรเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในครอบครัวทั้งหมด คือ อายุ เพศ อาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง จำนวนบุคคลในครอบครัว รายได้ไทยเฉลี่ยต่อปี ศาสนาที่นับถือและการพูด ฟัง ภาษาไทยกลาง สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จได้ร้อยละ 12 สมการถดถอยสำหรับการพยากรณ์คะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จคือ

$$\begin{aligned} \text{คะแนนผลสัมฤทธิ์} = & 53.55 - 0.14 (\text{อายุ}) - 3.97 (\text{เพศ}) \\ & - 6.15 (\text{อาชีพค้าขาย}) + 4.50 (\text{อาชีพรับจ้าง}) \\ & + 0.21 (\text{จำนวนบุคคลในครอบครัว}) \\ & + 0.00 (\text{รายได้ไทยเฉลี่ยต่อปี}) \\ & + 7.33 (\text{นับถือศาสนาพุทธ}) \\ & + 4.22 (\text{การพูดและฟังภาษาไทยกลาง}) \end{aligned}$$

จากการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรด้านสภาพเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ แต่ยังไม่สามารถพยากรณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาได้สูงนัก

จากการศึกษาของ พิศเพลิน เขียวหวาน (2521 : 107) ซึ่งได้ ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบบางประการที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่เกี่ยวข้องมีความ สำคัญในระดับสูงสุดในการอธิบายความแปรปรวนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน คือ พื้นความรู้เดิม รองลงมาได้แก่ ความเห็นของครูต่อความสามารถของนักเรียน พื้นที่ห้องเรียนต่อนักเรียน 1 คน การพูดภาษาไทยกลางที่บ้าน จำนวนของครูที่สอน ใน 1 สัปดาห์ สถิติการขาดเรียน วุฒิของครู อายุของนักเรียน ขนาดของครอบครัว การอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ปกครองตามลำดับ

จากการศึกษาของ สมควร กวียะ (2523 : 31) เกี่ยวกับนิสัยการ รับข่าวสารของประชาชนในหมู่บ้านชนบทไทย พบว่า ประชาชนจะรับฟังรายการวิทยุ โดยทั่วไปแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับ อายุ อาชีพ รายการวิทยุ และระดับการศึกษา กล่าวคือ ประชาชนเมื่อเข้าสู่วัยกลาง จะใช้เวลาในการรับฟังวิทยุลดลง เพราะใช้เวลาส่วนใหญ่

ในการประกอบอาชีพ และพบว่า อาชีพของชาวชนบทมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาในการรับฟังวิทยุ กล่าวคือผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมักจะรับฟังรายการวิทยุไวก่เป็นเวลาที่ผู้รับฟังวิทยุเป็นช่วงเวลาที่น่าอนคือผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ และรับจ้าง ส่วนรายการวิทยุที่ชาวชนบทส่วนใหญ่ชอบมากที่สุดได้แก่รายการข่าว และรายการบันเทิง

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยได้ผลคล้ายกัน มีแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยตามสภาพของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ศึกษากับนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ โดยพิจารณาตัวแปรด้านสถานภาพของนักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในด้านต่อไปนี้

1. ตัวแปรด้านสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา
 - ก. เพศ
 - ข. อายุ
 - ค. สถานภาพการสมรส
 - ง. สถานะทางครอบครัวของนักศึกษา
 - จ. ระยะเวลาหลังจากที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วมาเรียนต่อการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 ทางวิทยุและไปรษณีย์
 - ฉ. คะแนนผลการเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. ตัวแปรด้านเศรษฐกิจและพื้นฐานทางครอบครัวของนักศึกษา
 - ก. อาชีพของนักศึกษา
 - ข. รายได้ของนักศึกษา
 - ค. จำนวนบุคคลในครอบครัวที่นักศึกษาต้องรับผิดชอบช่วยเหลือ
 - ง. ถิ่นตั้งของชุมชนที่นักศึกษาอาศัย